

26 | Η έννοια της συνάρτησης

Βασική θεωρία και εφαρμογές

26.1 Βασικοί ορισμοί

Έστω A και B δύο μη κενά σύνολα. Τι ονομάζουμε συνάρτηση από το σύνολο A στο σύνολο B ;

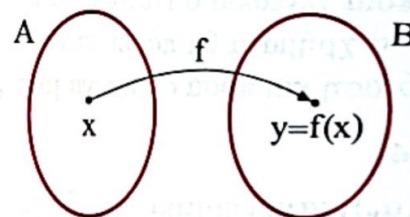
Απάντηση

Συνάρτηση από το σύνολο A στο σύνολο B ονομάζουμε μια διαδικασία (κανόνα) με την οποία κάθε στοιχείο του συνόλου A αντιστοιχίζεται σε ένα ακριβώς στοιχείο του συνόλου B .

- Οι συναρτήσεις παριστάνονται συνήθως με μικρά γράμματα του λατινικού αλφαβήτου f, g, h κ.λπ.
- Έστω ότι έχουμε μια συνάρτηση f από το σύνολο A στο σύνολο B . Τότε:
  - ▶ Το σύνολο A λέγεται **πεδίο ορισμού** ή **σύνολο ορισμού** της f .
  - ▶ Αν με τη συνάρτηση f το $x \in A$ αντιστοιχίζεται στο $y \in B$, τότε γράφουμε:

$$y = f(x)$$

και διαβάζουμε « y ίσον f του x ».

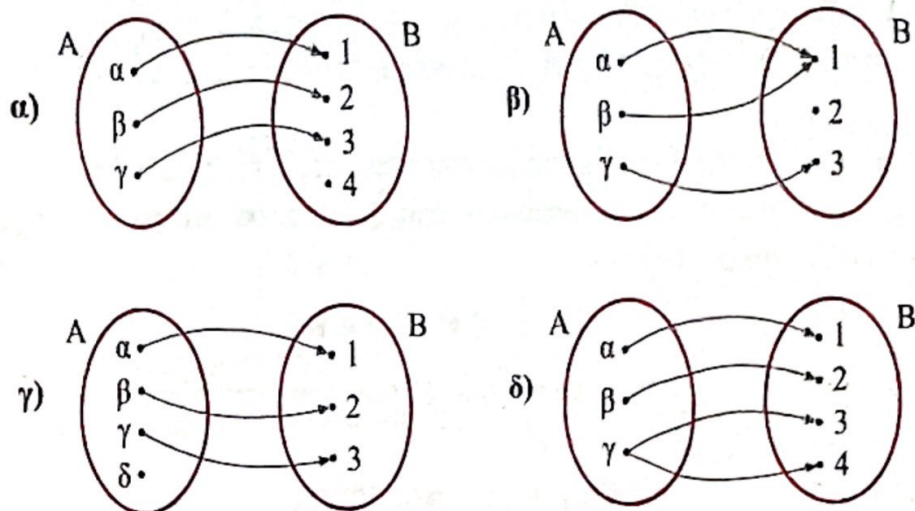
- ▶ Το y ή το $f(x)$ λέγεται **τιμή της f στο x** ή **τύπος της συνάρτησης f** .
- ▶ Το x , που παριστάνει οποιοδήποτε στοιχείο του A , ονομάζεται **ανεξάρτητη μεταβλητή**, ενώ το y , που παριστάνει την τιμή της συνάρτησης στο x , ονομάζεται **εξαρτημένη μεταβλητή**.
- ▶ Η παραπάνω συνάρτηση συμβολίζεται ως εξής:

$$f: A \rightarrow B$$

- Το σύνολο που έχει ως στοιχεία του τις τιμές της f για όλα τα $x \in A$, λέγεται σύνολο τιμών της f και συμβολίζεται με $f(A)$. Ισχύει $f(A) \subseteq B$.

26.2 Βελοδιαγράμματα

Να εξετάσετε αν τα παρακάτω βελοδιαγράμματα παριστάνουν συναρτήσεις από το A στο B .

Απάντηση

- α)** Το βελοδιάγραμμα (α) παριστάνει συνάρτηση, αφού κάθε στοιχείο του συνόλου A αντιστοιχίζεται σε ένα ακριβώς στοιχείο του συνόλου B . Παρατηρούμε ότι στο στοιχείο $4 \in B$ δεν αντιστοιχίζεται κάποιο στοιχείο του A , αλλά αυτό δεν είναι υποχρεωτικό να συμβαίνει.
- β)** Ομοίως, το βελοδιάγραμμα (β) παριστάνει συνάρτηση. Δεν υπάρχει πρόβλημα που τα στοιχεία α και β του συνόλου A αντιστοιχίζονται στο ίδιο στοιχείο του συνόλου B .
- γ)** Το βελοδιάγραμμα (γ) δεν παριστάνει συνάρτηση, αφού το στοιχείο $\delta \in A$ δεν αντιστοιχίζεται σε κανένα στοιχείο του συνόλου B .
- δ)** Το βελοδιάγραμμα (δ) δεν παριστάνει συνάρτηση, αφού το στοιχείο $\gamma \in A$ αντιστοιχίζεται σε δύο στοιχεία του συνόλου B .

Μια συνάρτηση από ένα σύνολο A σε ένα σύνολο B μπορεί να παρασταθεί με τη βοήθεια ενός βελοδιαγράμματος, στο οποίο κάθε στοιχείο του συνόλου A αντιστοιχίζεται με ένα βέλος σε ένα μόνο στοιχείο του συνόλου B .

Σύμφωνα με τα παραπάνω, για να παριστάνει συνάρτηση ένα βελοδιάγραμμα πρέπει:

- όλα τα στοιχεία του A να αντιστοιχίζονται σε στοιχεία του B (όχι αναγκαστικά σε όλα τα στοιχεία του B),
- να μην υπάρχει στοιχείο του A που να αντιστοιχίζεται σε δύο ή περισσότερα στοιχεία του B .